

Ο ήλιος καθώς ανέτειλε έλαμψε πάνω στ' ασημένιο νόμισμα.
Και 'κείνο άνοιξε απότομα τα μάτια του και τεντώθηκε
μουδιασμένο ύστερα από τόσες ώρες βαθύ ύπνου. Έκανε
τόση υγρασία εκεί πάνω! Επάνω στην κεραμιδοσκεπή εκεί-
νου του διώροφου αγροτόσπιτου στην άκρη του χωριού.

«Καλημέρα», είπε ευγενικά στην άλλη του πλευρά.

Καμιά απάντηση.

«Καλή σου μέρα!

Ξύπνησε, ξημέρωσε...» είπε ακόμα μια φορά, ακόμα πιο
ευγενικά.

Μα η άλλη του πλευρά δεν απάντησε. Δεν είχε απαντήσει
ούτε σήμερα.

Όπως δεν είχε απαντήσει ποτέ από τότε που θυμάται.
Όσο ευγενικά κι αν της είχε μιλήσει, όσες φορές κι αν της
το είχε ζητήσει.

Κοίταξε τον ήλιο που ανέβαινε στον ουρανό και χαμογέ-
λασε.

«Γιατί δε μου μιλάς;» είπε πάλι στην άλλη του πλευρά.
«Μίλησέ μου, είμαι κι εγώ τόσο μόνη όσο κι εσύ.»
«Μίλησέ μου.»

«Το ξέρω, μπορεί να μη σου αρέσει η παρέα μου, μα τί
μπορούμε να κάνουμε; Είμαστε μονάχα οι δυο όψεις ενός
νομίσματος. Και θα 'ταν όμορφο να μιλάμε πότε-πότε.
Δε θα 'ταν όμορφο να έχουμε η μία την άλλη;»

Όμως η άλλη του όψη δε μιλούσε. Την είχε παρακαλέσει
τόσες φορές. Την είχε παρακαλέσει με όσους τρόπους ήξερε.
Μα δεν ήξερε δα και πολλούς! Η μια πλευρά ενός μικρού
φτηνού νομίσματος ήταν. Τίποτα περισσότερο.

«Καληνύχτα» της είπε, καθώς έπεφτε το σκοτάδι...

* *

«Καλημέρα» είπε γλυκά με το πρώτο χαμόγελο του ήλιου.

Καμιά απάντηση. Ίσως όμως να κοιμόταν ακόμα! Ας πε-
ρίμενε λίγο.

Περίμενε μέχρις ότου ο ήλιος ανέβηκε ψηλά. Ένας ήλιος
χρυσός. Ένας ήλιος που έλαμπε πάνω στο ασημένιο νόμισμα,
στην κεραμιδοσκεπή εκείνου του αγροτόσπιτου. Και τότε
τόλμησε να της μιλήσει και πάλι.

«Είναι μια όμορφη μέρα σήμερα, έτσι δεν είναι;»

Μα εκείνη δεν απάντησε. Όπως δεν είχε απαντήσει ποτέ μέχρι σήμερα.

Γιατί;

Δεν την είχε συγκινήσει το ενδιαφέρον της άλλης της όψης;

Μήπως είχε κάποιο λόγο για να μη μιλάει; Μήπως ήταν κακό να θέλει να μάθει κανείς για την άλλη του όψη;

Αυτή δε το έβρισκε και τόσο κακό...

Από την άλλη βέβαια τί θα μπορούσε να ξέρει; Η μια πλευρά ενός μικρού φτηνού νομίσματος ήταν.

...

Μήπως...

...Μα ναι! Πώς δε το είχε σκεφτεί ως τώρα; Αυτό θα ήταν! Δεν ήταν δυνατόν να είναι τίποτα άλλο. Αυτό, το τόσο απλό!

«Μήπως δε μπορείς να μιλήσεις;» της είπε.

«Μήπως θέλεις αλλά δε μπορείς να μιλήσεις;»

«Κάνε τότε κάποια κίνηση, χτύπα το κεραμίδι και θα καταλάβω.»

«Αν δε μπορείς να μιλήσεις, χτύπησε το κεραμίδι!»

Τίποτα.

Καμία κίνηση, κανένας θόρυβος. Κι όμως για μια στιγμή το είχε πιστέψει...

Για μια και μόνο στιγμή είχε πιστέψει πως επιτέλους θα επικοινωνούσε με την άλλη της πλευρά.

Με ένα χτύπημα ίσως στο χορταριασμένο κεραμίδι.

Με κάποια ανεπαίσθητη κίνηση θ' αντάλλασαν απόψεις, σκέψεις, συναισθήματα. Θα έβρισκαν νέους τρόπους να μιλάνε.

Να μιλάνε!

Οι δυο όψεις ενός νομίσματος, σε μια σκεπή στην άκρη του χωριού. Δυο όψεις μόνες, ολομόναχες.

Τίποτα.

Καμία κίνηση. Κανένας θόρυβος. Η απάντηση ήταν απλή. Δεν ήθελε να της μιλήσει.

«Καλό βράδυ» της είπε, και απέμεινε να κοιτά τον ήλιο καθώς πήγαινε στη δύση. Ήθελε τόσο να κλάψει αλλά δε θα το έκανε. Ίσως το καταλάβαινε η άλλη της πλευρά.

Ίσως το καταλάβαινε από μια ανεπαίσθητη κίνηση, από έναν λυγμό που θα της ξέφευγε.

Όχι, δε μπορούσε να κλάψει! Ίσως το καταλάβαινε η άλλη της πλευρά. Και δε θα 'θελε με τίποτα να τη στεναχωρήσει.

Ήταν κι εκείνη μια πλευρά μόνη, ολομόναχη. Ίσως πιο μόνη κι από την ίδια.

Μα τότε γιατί δε της μιλούσε; Γιατί;

Αφού ήταν και οι δύο, δυο πλευρές μόνες, ολομόναχες, σε μια σκεπή στην άκρη του μικρού χωριού.

* *

Δεν της είπε καλημέρα εκείνο το πρωί.

Ξεκίνησε με μια ερώτηση που την έπνιγε όλη τη νύχτα. Που τη βασάνιζε όσο δεν έχει βασανιστεί ποτέ, καμιά πλευρά, κανενός νομίσματος σ' όλα τα χωριά του κόσμου.

«Μήπως με μισείς» της είπε, και με δυσκολία συγκράτησε ένα ρίγημα, ένα δάκρυ στην άκρη των ματιών της.

«Μήπως με μισείς γιατί μπορώ και βλέπω το χωριό και τον ήλιο;» «Μήπως με μισείς γιατί είσαι στραμμένη πάντα προς το κεραμίδι;»

«Πες μου! Πες μου, σε παρακαλώ...»

Καμιά απάντηση.

«Μα δε φταίω εγώ, το ξέρεις... Το θυμάσαι, έτσι δεν είναι;»

«Εκείνο το παλιόπαιδο φταίει, που μας πέταξε σ' αυτή τη σκεπή!»

«Πες μου. Πες μου ότι το θυμάσαι...»

«...Μίλησέ μου, σε παρακαλώ. Είμαι κι εγώ μια πλευρά ενός μικρού φτηνού νομίσματος. Μίλησέ μου! Πες μου για σένα! Πες μου κάτι! Είμαι η άλλη σου όψη!»

Άρχισε τότε απελπισμένη να της περιγράψει τη μορφή της.

Ήταν μια συνηθισμένη μάλλον όψη. Μια φιγούρα γυναίκας με λεπτά χαρακτηριστικά, με όμορφη μυτούλα και συμαθητικά ματάκια.

Μια γυναίκα φυλακισμένη για πάντα στη σκεπή κάποιου διώροφου αγροτόσπιτου.

«Πες μου για σένα», της είπε.

«Πες μου με τι μοιάζεις!»

«Μπορούμε να γίνουμε φίλες! Μπορούμε αν θέλεις να γίνουμε οι καλύτερες φίλες! Οι καλύτερες φίλες απ' όλες τις όψεις, σ' όλα τα νομίσματα.

Οι καλύτερες φίλες σ' όλο το χωριό. Σ' όλη τη χώρα. Σ' όλο τον κόσμο, αν μου πεις μια κουβέντα.

Μια μόνο κουβέντα!

Αν μου πεις ότι το θέλεις!»

«Και 'γω θα υπάρχω τότε μόνο για σένα! Κι ας μη μου μιλήσεις ποτέ πια...»

Σιωπή. Απόλυτη σιωπή... Μα γιατί;

Ήταν και 'κείνη μια όψη μόνη, ολομόναχη, ίσως πιο μόνη απ' όλες τις όψεις του κόσμου...

...

Από εκείνη τη μέρα κι ύστερα, άρχισε να της περιγρά-

φει ό,τι έβλεπε.

Δεν της ζητούσε να της μιλήσει. Όχι πια. Απλά της μίλαγε χωρίς να της ζητά πλέον τίποτα.

Της έλεγε για το χωριό και το δάσος στο πλάι του. Της έλεγε για το μεγάλο δρόμο στη μέση των σπιτιών και την αγορά. Της έλεγε για τον ήλιο και τα σύννεφα. Για τα πουλιά τ' ουρανού. Για τις καμπάνες που χτυπούσαν κάθε Κυριακή.

Από 'κείνη τη μέρα κι ύστερα η ζωή αυτής της όψης δεν ήταν η ίδια. Περιέγραφε ό,τι έβλεπε, και δε ζητούσε πια τίποτα.

Δεν ήξερε αν είναι καλό ή κακό το να μη θέλεις να μάθεις για την άλλη σου όψη. Όμως η ζωή της ήταν πιο όμορφη από 'κείνη τη μέρα. Κι ένιωθε λιγότερο μόνη, πολύ λιγότερο μόνη, από οποιαδήποτε άλλη όψη, σε οποιαδήποτε γωνιά του χωριού.

Ήταν μια όψη λιγότερο μόνη.

* *

Πρώτη φορά από τότε που βρέθηκαν σ' εκείνη τη στέγη, που ξεσπούσε η καταιγίδα. Η πρώτη καταιγίδα του χειμώνα.

Κι ήταν τόσο χαρούμενη που οι χοντρές στάλες χτυπούσαν επάνω της. Που προστάτευε την ακριβή της άλλη όψη!

Ο αέρας δυνάμωσε πολύ.

Δυνάμωσε τόσο που τα κεραμίδια άρχισαν να τρέμουν. Έτρεμαν τόσο, όσο ποτέ άλλοτε δεν έτρεμαν τα κεραμίδια του διάροφου αγροτόσπιτου.

Και τότε συνέβη το κακό!

Τόσο γρήγορα που καμιά όψη, σε οποιαδήποτε άκρη του κόσμου δε θα καταλάβαινε τι γινόταν...

Απλά αισθάνθηκε να κυλά στη χορταριασμένη σκεπή.

* *

Έκανε τόση, μα τόση υγρασία εκεί κάτω!

Εκεί κάτω, στη μέση του κήπου ενός μικρού αγροτόσπιτου στην άκρη του χωριού.

Ωστόσο ήταν μια όψη ακόμα πιο χαρούμενη! Κι όμως ήταν μια όψη χωμένη στη λάσπη. Η όψη μιας γυναίκας με λεπτά χαρακτηριστικά, χωμένη στη λάσπη.

Κι όμως ήταν τόσο χαρούμενη!

Η άλλη της όψη μπορούσε να βλέπει και πάλι τα σύννεφα. Τις άμαξες και τους δρόμους. Τις καμπάνες και τα δάση.

Την άλλη της όψη, τη χτύπαγε ο ήλιος!

Ναι, ήταν τόσο χαρούμενη. Τόσο χαρούμενη όσο δεν ήταν ποτέ καμιά όψη, κανενός νομίσματος, σ' όλο το χωριό.

Και η άλλη της όψη σίγουρα θα της μιλούσε. Εκείνη η όψη που δε της είχε μιλήσει ποτέ ως τότε.

Τώρα σίγουρα θα της περιέγραφε τα πάντα. Ό,τι έβλεπε.

Τα βουνά και τα δάση. Το χωριό και τα σπίτια. Τον ήλιο και τα σύννεφα...

Έστω κι αν εκείνη δε θα μπορούσε να την ακούσει. Έστω κι αν εκείνη δε θα μπορούσε να της μιλήσει. Έστω κι αν ήταν πλέον μια όψη χωμένη στη λάσπη.

Ήταν ωστόσο δυο όψεις λιγότερο μόνες. Λιγότερο μόνες από οποιοσδήποτε άλλες όψεις, σ' εκείνο το μικρό χωριό με τ' αγροτόσπιτα.

Και τότε συνέβη το κακό!

Τόσο γρήγορα που καμιά όψη, σε οποιαδήποτε άκρη του κόσμου δε θα καταλάβαινε τί συμβαίνει.

Όμως εκείνη είχε δυστυχώς προλάβει... Είχε δυστυχώς προλάβει να καταλάβει τα πάντα...

* *

...Δεν υπήρχε πια καθόλου υγρασία.

Ήταν μια όψη πεντακάθαρη, σε περίοπτη θέση της συλλογής εκείνου του συλλέκτη. Κι ήταν, μα την αλήθεια, το πιο παράξενο, το πιο περίεργο κομμάτι της συλλογής.

Ήταν ένα νόμισμα σπάνιο και πανάκριβο.

Ένα νόμισμα πράγματι μοναδικό!

Ένα νόμισμα που ποτέ κανείς συλλέκτης δεν είχε ξαναβρεί!

Εκείνο το νόμισμα στο γυάλινο κουτί στη μέση της μεγάλης συλλογής ήταν —και μη με ρωτήσετε πώς και γιατί— ένα νόμισμα με μια μόνο όψη!

Ναι, σωστά ακούσατε!

Ένα νόμισμα με μια μόνο όψη.

...Μια όψη τόσο μόνη,
όσο καμιά άλλη όψη, σε κανένα άλλο νόμισμα,
σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου.

Θα ήταν σίγουρα το μεγαλύτερο βιβλιοπωλείο της πόλης.
Τόσα πολλά βιβλία μαζεμένα σ' ένα τόπο. Απλωμένα
στους ξύλινους πάγκους. Στοιχισμένα σε ατέλειωτα ράφια.
Ράφια που έφταναν ως το ταβάνι.
Βιβλιοθήκες στη σειρά, η μια πίσω από την άλλη. Και
κόσμος. Τόσος κόσμος. Άνθρωποι κάθε ηλικίας, κάθε τύ-
που υπήρχαν σ' εκείνο το βιβλιοπωλείο. Το μεγαλύτερο βι-
βλιοπωλείο της πόλης.

Εκεί όμως, στην τελευταία κατά σειρά βιβλιοθήκη, στο
πιο ψηλό απ' όλα τα ράφια ήταν ένα βιβλίο μόνο.
Τόσο μόνο, που δεν το ένοιαζε ο κόσμος του βιβλιοπω-
λείου — αυτός ο συρφετός από ανθρώπους κάθε τύπου. Τό-
σο μόνο που δεν το ένοιαζαν τα ατέλειωτα ράφια και οι
πάγκοι ενός βιβλιοπωλείου αδιάφορου. Τόσο παγερά αδιά-
φορου.

Αυτό το βιβλίο είχε τη δική του ιστορία...

...

...Είχε ξυπνήσει κάποιο πρωϊ δίπλα σε μια παράξενη μηχανή ενός τυπογραφείου. Είχε ξυπνήσει δεμένο μαζί με πολλά άλλα ίδια βιβλία. Ίδια με 'κείνο πρέπει να 'τανε. Μα δε θυμόταν λεπτομέρειες. Το πήρε αμέσως και πάλι ο ύπνος.

Εκείνο το βιβλίο γεννήθηκε —θυμάμαι— κουρασμένο.

Τη δεύτερη φορά που ξύπνησε ήταν γιατί αισθάνθηκε ένα χέρι να το κρατά σφιχτά. Ήταν ένα όμορφο ξύπνημα. Μα δεν κράτησε. Το χέρι άνοιξε και το βιβλίο τοποθετήθηκε στη θέση του. Ήταν ίσως το χέρι του βιβλιοπώλη.

Κι ήταν η θέση που βρίσκεται και σήμερα. Η ίδια ακριβώς θέση. Στην τελευταία απ' όλες τις βιβλιοθήκες, στο πάνω πάνω ράφι, κάπου δεξιά...

...

Για καιρό, για πολύ καιρό, περίμενε πως κάποιος θα το έβλεπε. Κάποιος θα 'ρχόταν να το γυρέψει. Είχε την ελπίδα πως αυτή η κυρία που ερχόταν προς το μέρος του ερχόταν για 'κείνο.

Να το κατεβάσει, να το κοιτάξει, να το πάρει μαζί της, σπίτι της, σε μια μικρότερη, σε μια πιο όμορφη, πιο φιλική βιβλιοθήκη, γεμάτη όμορφα, πολύχρωμα βιβλία.

Να αποκτήσει έτσι και 'κείνο ένα σπίτι. Αυτό, ένα βιβλίο μόνο.

Και πού είχαν πάει άραγε τα υπόλοιπα ίδια βιβλία; Σε άλλο ράφι; Στους πάγκους μήπως;

Δίπλα του δεν υπήρχε κανένα σαν κι αυτό. Αυτό το μικρό και όμορφο βιβλιάρaki, στριμωγμένο ανάμεσα σε χονδρά βιβλία, σαν εγκυκλοπαιδεις, στο τελευταίο ράφι, της τελευταίας βιβλιοθήκης, του πρώτου —και λοιπόν;— βιβλιοπωλείου της πόλης. Ένα δράμα.

Θα 'πρεπε να 'χει γίνει, μάλλον, κάποιο λάθος.

Ωστόσο οι μέρες περνούσαν και κανένα χέρι δεν το άγγιζε — Ποιό; Αυτό! Ένα βιβλίο που χρειαζόταν ένα άγγιγμα περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο βιβλίο, σε οποιοδήποτε άλλο ράφι, σε οποιοδήποτε άλλο βιβλιοπωλείο στον κόσμο. Ενός βιβλίου τόσο μόνου.

Οι μέρες περνούσαν και κανένα χέρι δε το άγγιζε. Κανένα από τα υπόλοιπα βιβλία δε του μιλούσε. Του είχαν —άλλο παράξενο παιχνίδι της τύχης— γυρισμένη την πλάτη! Ποιά; Αυτά τα ψηλά και άχαρα βιβλία, τα χονδρά σαν εγκυκλοπαιδεις!

Εκεί ψηλά, λοιπόν, στο τελευταίο ράφι, της τελευταίας βιβλιοθήκης του κόσμου, υπήρχε ένα βιβλίο που μίσησε κάποτε τους πάντες και τα πάντα...

Είχε μισήσει όλους τους πάγκους με τα πολύχρωμα βιβλία. Είχε μισήσει τον κόσμο που αγόραζε από αυτούς, είχε μισήσει τα ίδια τα βιβλία. Είχε μισήσει τους ταμείες και τους πωλητές. Είχε μισήσει τον κοντό, φαλακρό ιδιοκτήτη, τα ράφια και τις μαύρες βιβλιοθήκες. Τα βιβλία γύρω του, το ταβάνι και τις μεγάλες λευκές λάμπες...

Είχε μισήσει τον ίδιο του τον εαυτό. Είχε μισήσει κι αυτόν ακόμα τον συγγραφέα του.

Ποιό; Αυτό! Ένα βιβλίο που το μόνο που ήθελε κάποτε ήταν ένα άγγιγμα. Ένα τόσο απλό άγγιγμα. Ένα βιβλίο που το μόνο που θέλησε κάποτε, ήταν αγάπη!

Εκεί ψηλά, στο τελευταίο ράφι, του τελευταίου βιβλιοπωλείου της πόλης, υπήρχε ένα βιβλίο που μίσησε κάποτε τον κόσμο.

* *

Οι μέρες περνούσαν αργά και βασανιστικά. Το εξωφυλλό του έχανε το χρώμα του και οι σελίδες σχεδόν κιτρίνισαν από το χρόνο και το μίσος.

Και λοιπόν; Έτσι κι αλλιώς κανείς δε θα τ' αγόραζε πια. Κανείς δε θα το πρόσεχε ποτέ. Ένα βιβλίο δυστυχισμένο. Ένα βιβλίο μόνο στο τελευταίο ράφι, κάποιας βιβλιοθήκης, κάποιου βιβλιοπωλείου. Ένα βιβλίο σχετικά με...

Σχετικά με ΤΙ;

Ποτέ δεν έμαθε! Ποτέ δεν ήξερε! Κι όμως ποτέ, μα ποτέ ως τώρα δε το σκέφτηκε. Δε σκέφτηκε ποτέ του τι βιβλίο ήταν!

Δεν ήξερε τι βιβλίο ήταν! Γιατί ποτέ του δεν έμαθε ...ανάγνωση!

Αυτό το βιβλίο ήταν ένα βιβλίο που δεν ήξερε ανάγνωση!

Μια κωμωδία.

...

Από εκείνη τη στιγμή άρχισε να αναρωτιέται. Τί θα μπορούσε να είναι; Μήπως ήταν κάτι πράγματι όμορφο;

Μπα! Ο κόσμος τ' αγοράζει τα όμορφα πράγματα. Θα ήταν σίγουρα κάποιο βιβλίο αποτυχημένο.

Κάποιο βιβλίο που δεν άξιζε καν να το κοιτάξεις, να το ανοίξεις, να το ξεφυλλίσεις, να το πάρεις σπίτι σου, σε μια βιβλιοθήκη μικρή και όμορφη με πολύχρωμα, χρυσόδετα βιβλία.

Κάτι παγερά αδιάφορο θα ήταν! Κάποια διατριβή ίσως σχετικά με τις αιτίες της τριχόπτωσης.

Μπα! Θα το κοίταζε ο κοντός, φαλακρός ιδιοκτήτης!

Κάποιο βαρετό βιβλίο μαθηματικών;

Μα οι μαθηματικοί τα βρίσκουν κάτι τέτοια, τα ανακαλύπτουν!

Τί θα μπορούσε να είναι; Και πώς περίμενε τόσο καιρό να το πάρουν οι άλλοι, αφού εκείνο το ίδιο δεν ήξερε ποιο είναι; Και ποιόν να ρωτήσει για να μάθει; Ποιόν; Ποιόν; Ποιόν;

Ήταν ένα βιβλίο μόνο, στην τελευταία βιβλιοθήκη στο πάνω-πάνω ράφι, κάπου δεξιά. Ένα βιβλίο —ίσως το μόνο

σ' ολόκληρο το βιβλιοπωλείο, το μεγαλύτερο βιβλιοπωλείο της πόλης— που δεν ήξερε ανάγνωση.

Και τα γράμματα που κουβαλούσε στις σελίδες του, γράμματα όμορφα, καλλιγραφικά, δε του έλεγαν τίποτα.

Τίποτα απολύτως.

Τα γράμματα, βλέπετε, δε μιλούν ποτέ παρά σε 'κείνους μόνο που ξέρουν να τα διαβάζουν.

Τα γράμματα είναι τόσο, μα τόσο περήφανα!

* *

Να ήξερε τουλάχιστον τον τίτλο του. Τίποτα άλλο. Μόνο τον τίτλο του! Να καταλάβαινε, έστω, πως είναι ένα βιβλίο βαρετό για τις αιτίες της τριχόπτωσης. Ένα βιβλίο, έστω, για συλλέκτες μαθηματικούς. Ένα κάτι!

Τίποτα. Ένα δράμα. Δεν υπήρχε τρόπος κανένας. Δεν υπήρχε κανένας να το βοηθήσει. Ήταν ένα βιβλίο, ένα βιβλίο μόνο, στην άκρη ενός βιβλιοπωλείου, στην άκρη ενός κόσμου, ενός γαλαξία βιβλίων δίχως σημασία.

Ένα βιβλίο στην κορυφή γραμμάτων δίχως νόημα.

Ήταν και πάλι ένα βιβλίο δυστυχισμένο.

Δε μισούσε πια κανένα από τ' άλλα τα βιβλία, δε μισούσε ούτε τους πάγκους, ούτε τους ανθρώπους που έρχονταν

κι έφευγαν αδιάκοπα, ούτε τους πωλητές, ούτε τα ταβάνια, ούτε τις μεγάλες λευκές λάμπες. Δε μισούσε κανέναν και τίποτα.

Μα ήταν ακόμα ένα βιβλίο τόσο άδειο. Ίσως πιο άδειο από πριν.

Ήταν ένα βιβλίο τόσο μόνο, φυλακισμένο σε μια βιβλιοθήκη κάπου στην πόλη. Σε μια πόλη κάπου στον πλανήτη. Και λοιπόν;

Δε το ενδιέφερε πια τίποτα. Ούτε καν το ότι έβλεπε τον κόσμο μέσα από τη ράχη ενός μικρού βιβλίου. Και λοιπόν; Θα μπορούσε να ήταν και το ίδιο σαν το βιβλίο δίπλα του. Κι ας ήταν δίπλα του ένα βιβλίο μεγάλο και άχαρο σαν εγκυκλοπαίδεια.

Τίποτα πια δεν είχε σημασία. Ήταν ένα βιβλίο χωρίς περιεχόμενο!

Ίσως μάλιστα να έγραφε τις ίδιες κουβέντες με τα υπόλοιπα βιβλία. Ίσως να μην ήταν τυχαίο που το έβαλαν σ' αυτό το ράφι. Ίσως εδώ να έπρεπε να το βάλουν. Μαζί με τα χονδρά βιβλία σαν εγκυκλοπαίδειες.

ΕΔΩ! Στο τελευταίο ράφι! Στο πάνω-πάνω ράφι, κάπου δεξιά, της τελευταίας βιβλιοθήκης, του πρώτου —ε, και;— βιβλιοπωλείου της πόλης.

Ίσως εδώ να ήταν η θέση του!

Και λοιπόν; Τόσα και τόσα δεν ήταν εκεί;

* *

Θα ήταν τόσο όμορφα αν ήταν οι σελίδες του λευκές, έτσι δεν είναι;

Θα ήξερε τότε πως ήταν πράγματι ένα βιβλίο δίχως περιεχόμενο. Το μόνο βιβλίο δίχως περιεχόμενο σε όλα τα ράφια, όλων των βιβλιοθηκών, όλων των βιβλιοπωλείων του κόσμου.

Όμως δεν υπάρχουν βιβλία δίχως περιεχόμενο! Πουθενά δε θα βρείς βιβλία δίχως περιεχόμενο! Σ' όλα τα βιβλιοπωλεία του κόσμου και να ψάξεις!

Γιατί;

Γιατί θα έπρεπε να έχει γεννηθεί; Γιατί; Γιατί;

Θα ήθελε να ήταν κάποιος εκεί να του πει. Θα ήθελε να ήταν εκεί ο συγγραφέας του.

...

Υπήρχε άραγε κάποιος που να το είχε γράψει;

Κι αν ήταν απλά ένα βιβλίο ελαττωματικό; Ένα βιβλίο γέννημα ενός λάθους σ' εκείνη τη μηχανή, εκείνη τη μέρα, την πρώτη μέρα που θυμόταν; Αν ήταν μόνο ένα λάθος; Ένα βιβλίο δίχως νόημα; Τότε;

Τότε θα ήταν μόνο ένα λάθος! Και λοιπόν; Λάθος δεν ή-

ταν που βρέθηκε εδώ, ένα βιβλίο μόνο στην άκρη του κόσμου;

ΛΑΘΟΣ ΔΕΝ ΗΤΑΝ;

Κι αν ήταν ένα βιβλίο που κάποιος το έγραψε βάσει σχεδίου; Με πολύ σκέψη και βάσει σχεδίου; Ναι... ίσως... μπορεί. Πιο πιθανό είναι.

Αν όμως δεν του άρεσε; Αν ήταν ένα βιβλίο που το περιεχόμενό του —απίστευτα μελετημένο— δε του άρεσε;

Αν ήταν ένα βιβλίο που το περιεχόμενό του άρεσε στον συγγραφέα του αλλά όχι στο ίδιο το βιβλίο; Τότε τί;

Τότε ακόμα χειρότερα! Δε θα υπάρχει λάθος! Θα είμαι καταδικασμένο για πάντα! Ένα βιβλίο που σχεδιάστηκε σωστά για να αρέσει στο συγγραφέα! Γιατί;

Γιατί δε με ρώτησε εμένα; Εγώ δε τα πληρώνω όλα; **ΕΓΩ. ΕΓΩ!** Εγώ, κρυμμένο για πάντα σε ένα ράφι, κάπου σε κάποιο βιβλιοπωλείο!

ΕΓΩ ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ ΕΓΩ!

...

Ήταν ένα βιβλίο που φώναζε.

Που ούρλιαζε μόνο του, τόσο απίστευτα μόνο του, όσο ποτέ δε φαντάστηκε κανένας πελάτης, κανένας ιδιοκτήτης, κανένας πωλητής, κανένας συγγραφέας ως την άκρη του κόσμου.

Ένα βιβλίο που έκλαιγε, που δάκρυζε! Που μούσκευε τις χάρτινες σελίδες του.

Γιατί δεν είχαν πλέον σημασία...

* *

Γιατί ποτέ δεν είχαν σημασία. Ούτε εκείνες, ούτε οι τίτλοι με τα μεγάλα γράμματα...

Γι' αυτό το βιβλίο δεν είχε σημασία τίποτα! Γιατί ήταν ένα βιβλίο χωρίς περιεχόμενο, ένα βιβλίο που έκλεινε μέσα του τα πάντα και το μηδέν.

Ήταν ένα βιβλίο μόνο στην άκρη του σύμπαντος. Κι έκλεινε παράλογα μέσα του το σύμπαν.

Αυτό το βιβλίο δεν είχε ανάγκη από τίτλο.
Όπως κανένα βιβλίο δεν έχει ανάγκη από τίτλο!

Αυτό το βιβλίο δεν είχε ανάγκη από συγγραφέα.
Όπως κανένα βιβλίο δεν έχει ανάγκη από συγγραφέα!

Αυτό το βιβλίο δεν ήθελε τίποτα! Δεν ήθελε πωλητές και πάγκους, βιβλιοθήκες και ράφια, δεν είχε αξία και δεν είχε τιμή.

Αυτό το βιβλίο —όπως και κάθε βιβλίο— αν ήθελε τίτλο θα τον έβαζε μόνο του! Αν ήθελε περιεχόμενο θα το έγραφε μόνο του!

Και θα 'ταν ένα βιβλίο για παιδιά.
Ένα βιβλίο με χρώματα και μουσικές...

...

Ο κόσμος έφυγε, και ο κοντός φαλακρός ιδιοκτήτης έσβησε τα φώτα και κλείδωσε τη βαριά σιδερένια πόρτα.

Μα εκεί, στο σκοτάδι και τη σιωπή, μόνο ανάμεσα σε τόσα βιβλία, ένα μικρό βιβλιαράκι χαμένο στο τελευταίο ράφι της τελευταίας βιβλιοθήκης του κόσμου, φώναζε μόνο του στα άλλα βιβλία!

Και τα καλούσε να σβήσουν τους τίτλους από τα εξώφυλλα. Να σβήσουν τα κείμενα στα οπισθόφυλλα. Και απλά να αγγίζουν το ένα το άλλο.

Ένα τρελλό βιβλίο, μουσκεμένο θαρρείς στην υγρασία της νύχτας, φώναζε τρέμοντας στ' άλλα βιβλία.
Φώναζε τρέμοντας, μα κανείς δε το άκουγε...

...Δε θα 'θελαν φαίνεται να διαταράξουν την τάξη!

Κι όμως δεν είχαν να ρωτήσουν κανέναν!
Ήταν απλά και μόνο κάποια βιβλία στην άκρη του κόσμου που δεν είχαν ανάγκη από συγγραφείς και πωλητές, από αγοραστές και ιδιοκτήτες.

Εκείνοι τα είχαν ανάγκη, μα δε τα ρώτησαν ποτέ.
Τα καταδίκασαν σε κάποια ράφια, στοιβαγμένα σε κάποιες βιβλιοθήκες του κόσμου.

Και δε τα ρώτησαν ποτέ.
Όμως εκείνα πληρώνουν το τίμημα — βιβλία μόνα στην

άκρη του σύμπαντος...

...

Ήταν κι αυτό ένα βιβλίο που δε το ρώτησαν ποτέ. Που φώναζε μόνο του, που ούρλιαζε στην άκρη εκείνη του κόσμου.

Ένα βιβλίο αστείο! Ένα βιβλίο δίχως όνομα και περιεχόμενο, που φώναζε τα άλλα βιβλία και τα καλούσε κοντά του, ώσπου τα δάκρυα διέλυσαν τις άδειες σελίδες του...

Ήταν κι αυτό ένα βιβλίο που αγάπησε κάποτε τ' άλλα τα βιβλία.

Κι είναι παράξενο πως μέσα σ' ένα τόσο δα μικρό βιβλίο, σ' ένα τόσο δα μικρό ραφάκι μιας βιβλιοθήκης στην άκρη του κόσμου, μπόρεσε να χωρέσει με μιας...

τόση ευτυχία!

(Τη νύχτα της 16ης προς τη 17η Δεκεμβρίου)